

SOKÓŁ NA ŚLĄSKU

Czasopismo dla członków Związku Sokolów Polskich Dzielnicy Śląskiej

Wychodzi co miesiąc — Numer niniejszy kosztuje **20 groszy** — Konto czekowe: **P.K.O. Katowice 301 550** — Telefon numer **613**
Sekretariat dzielnicowy, Redakcja i Administracja mieszczą się w Katowicach ul. Ks. Damrotha 8, parter prawy

Rok XII

Katowice, kwiecień 1933 roku

Numer 4

Na Złot do Lwowa

Dzielnica Małopolska urządza w czasie od 15-go do 18-go czerwca br. Złot Dzielnicowy, połączony z związkowymi zawodami. Złot odbywa się z okazji 250-lecia zwycięstwa Jana III Sobieskiego nad Turkami pod Wiedniem, gdzie Polska pierściami swych rycerzy ocaliła chrześcijaństwo Europy przed nawałą półksiężycy. Jeszcze przed laty 50-ciu prasa niemiecka pisała życzliwie i bezstronnie na ten temat, w roku zaś bieżącym zapomniała o zasługach Polaków pod Wiedniem, przypisując je tylko Niemcom.

Król Jan III ruszył pod Wiedeń drogą na Kraków a stamtąd przez Piekary na G. Śląsku, gdzie w r. ub. zaczęto sypać kopiec na pamiątkę tej rocznicy.

Pomimo ciężkich warunków gospodarczych powinno Sokolstwo śląskie wziąć gremjalny udział w Zlocie lwowskim, jak to miało miejsce w r. 1927 podczas uroczystości 60-ciolecia „Sokoła Macierzy”. W gniazdach rozpocząć należy akcję zbiórkową na pokrycie kosztów wyjazdu, które będą znacznie niższe. Bliższe szczegóły co do kosztów i czasu wyjazdu poda Przewodnictwo w najbliższym czasie.

W uroczystości kresowych obrońców wschodnich granic naszej Rzplitej powinni wziąć liczny udział obrońcy zachodnich kresów Ojczyzny, ażeby nabrać otuchy do dalszej walki z sąsiadem zachodnim, podnoszącym stale i wszędzie żądanie rewizji granic zachodnich, nad którymi czuwa bacznie „Sokół nasz”.

Poniżej podajemy odezwę złotową Dzielnicy Małopolskiej:

Kochani Druhowie!

W odbłaskach naszej przeszłości trzeba nam szukać podniety do uciążliwej walki o sokoli byt — w przykładach naszych Praojców czerpać jak u źródła siły do wytrwania.

Sokoła Dzielnica Małopolska organizuje ku uczczeniu Rycerza Chrześcijaństwa, który 250 lat temu złamał grotami lśniącej sławą husarji potęgę półksiężycy pod Wiedniem — Złot Dzielnicowy Jana III Sobieskiego we Lwowie.

Zapraszamy Was, kochani Druhowie do współudziału w tem święcie. Krzepmy się razem tęczową sławą Rycerza, który imię Polski rozniósł i utrwalił mieczem polskiego rycerstwa w całym świecie, czerpmy stamtąd moc ducha, byśmy stworzyli niezwyciężone zastępy Sokolstwa w walce z apatią i niewiarą całego społeczeństwa.

Przybywajcie do grodu Orląt, gdzie patrzeć na Was będą pamiątki po Janie Sobieskim, gdzie dziś łomocze się serce sokole w pasowaniu z żywiołem wrogiem — przybądźcie do Lwowa, który stwierdzał i stwierdza, że polskość jego musi być nienaruszalną.

Sokolstwo Lwowa i Małopolski oczekuje i witać Was pragnie otwartem sercem, by znów z szeregów sokolich w dniach Złotu wzbili się ożywczy promień wiary w nasze posłannictwo wśród narodu i zespolił nas w jedną wielką, nienaruszalną rodzinę.

Do widzenia we Lwowie!

Czołem!

Za Przewodnictwo Dzielnicy Małopolskiej:
Sekretarz.

Prezes.

Dział urzędowy

Komunikaty Przewodnictwa Dzielnicy.

9. Zgłaszanie zarządów do władzy politycznej.

Przypomina się, że w myśl nowej ustawy o stowarzyszeniach zarządy gniazd i okręgów winny w ciągu 14 dni po Walnem Zebraniu wzgl. Radzie Okręgu zgłosić skład zarządu w I-szej instancji władzy politycznej (Starostwo względnie Dyrekcja Policji).

Wobec tego poleca się, by zarządy, które dotąd tego obowiązku nie uczyniły, zgłoszenie to skuteczniły dodatkowo.

10. Zarząd Dzielnicy.

Posiedzenie Zarządu Dzielnicy odbędzie się w niedzielę, dnia 9 kwietnia br. o godz. 10-tej rano w restauracji p. Wojciecha Nowakowskiego w Katowicach, ul. Jana, z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie i odczytanie protokołu.
2. Krótkie sprawozdanie z działalności Przewodnictwa Dzielnicy za rok 1932 (sekretarz, skarbnik, naczelnik).
3. Zjazd Rady Dzielnicy (termin, miejsce, porządek obrad, wnioski).
4. Instrukcje wewnętrzne.
5. Wnioski o odznaczenia.
6. Wolne głosy.

O pewne i punktualne przybycie prosi się.

11. Ulgi składek na rok 1933.

Druhom skarbnikom okręgów zwraca się uwagę, by już zażądali od zarządów gniazd wykazów imiennych członków zwolnionych od płacenia składek oraz wniosków o przyznanie znaczków ulgowych na rok 1933.

Zbiorowe wykazy z zestawieniem okręgu nadesłał skarbnicy okręgów do końca maja br.

Komunikaty Naczelnictwa.

8. Posiedzenie Naczelnictwa.

Posiedzenie Naczelnictwa Dzielnicy odbędzie się w niedzielę, dnia 2 kwietnia br. o godz. 8,30 w Sekretarjacie Dzielnicy z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie i odczytanie protokołu.
2. Komunikaty.
3. Zawody gimnastyczne.
4. Złot Dzielnicy Małopolskiej.
5. Program techniczny na drugą połowę roku.
6. Kursa letnie dzielnicowe.
7. Wybory naczelnictwa.
8. Wolne głosy.

Ze względu na odbywające się również w tym dniu zawody na przyrządach, pewne i punktualne zjawienie się jest konieczne.

9. Zawody przyrządowe.

W myśl uchwalonego programu technicznego odbędą się w niedzielę, dnia 2 kwietnia br. o godz. 14-tej (2-giej po poł.) w sali gimnastycznej przy szkołach Wydziałowych w Katowicach, ul. Szkolna, zawody gimnastyczne o pierwszeństwo Dzielnicy, w zastępach stopnia wyższego i niższego i jednostek dla drułów i druhen.

Zgłoszenia zawodników i zawodniczek miały być nadesłane do 15 marca br., co nie zostało uskutecznione. Wobec tego należało zgłoszenia nadesłać najpóźniej do 26 marca br. włącznie. Dowolne ćwiczenia własnego układu na przyrządach do zawodów o pierwszeństwo, muszą być przedłożone na piśmie wraz ze zgłoszeniem.

Kolegium sędziów stanowią:

Kierownictwo: dh Boryczka i dhna Gawlikówna. Główny sędzia: dh Piątek i dhna Gawlikówna. Gospodarz: dh Nowak.

Komisję sędziów do ćwiczeń wolnych wyznaczają naczelnicy: okręgu II-go 6 drułów (w czym jedna druha), okręgu III-go 4 drułów (w czym jedna druha), okręgu IV-go 2 drułów.

Druhowie ci biorą udział w posiedzeniu Naczelnictwa (pkt. 3).

Komisja sędziów dla drułów: Bartniczek, Sikora, Król. Komisja sędziów dla druhen: Szydło, Drobikówna, Koberówna.

Sędziowie zapoznają się dokładnie z ćwiczeniami zawodniczek.

Zawodnicy i zawodniczki stawiają się punktualnie o godz. 14-tej w sali gimnastycznej szkoły wydziałowej, w przepisowych strojach gimnastycznych.

10. Państwowa Odznaka Sportowa.

Druhowie naczelnicy przedłożą na posiedzeniu Naczelnictwa na piśmie imienny wykaz drułów i druhen posiadających odznakę P.O.S.

Wykaz winien obejmować: 1. Liczbę porządkową, 2. nazwisko i imię, 3. gniazdo, 4. klasę i stopień odznaki, 5. rok zdobycia odznaki.

11. Złot Lwów.

Przewodnictwo Dzielnicy ostatecznie zadecydowało udział Dzielnicy Śląskiej w Zlocie Dzielnicy Małopolskiej. Staraniem Przewodnictwa jest uzyskanie osobnego pociągu.

Udział nasz w Zlocie Dzielnicy Małopolskiej we Lwowie w dniu 18 czerwca br. musi być jednak silnie zadokumentowany szczególnie w ćwiczeniach wspólnych i odrębnych. Opisy ćwiczeń złotych wspólnych dla drułów, druhen i młodzieży oraz partytury nut do tych ćwiczeń są do nabycia w Sekretarjacie Dzielnicy. Broszurki do ćwiczeń są w cenie po 50 gr. partytura nut 3,00 zł.

Jako odrębne ćwiczenia Dzielnicy, na propozycję W. T. uchwaliło Przewodnictwo powtórzyć piramidy drułów i ćwiczenia rytmiczne druhen ze Złotu w Poznaniu.

Druhowie naczelnicy okręgowi zbiorą odpowiednie dane (ilość ćwiczących i niećwiczących) co do ewentualnego wyjazdu do Lwowa i nadesłał do Naczelnictwa Dzielnicy do 1 maja br.

Warunki wyjazdu, kosztu itp., ogłoszone zostaną komunikatem Przewodnictwa.

12. Sprawozdanie z dzielnicowych zawodów narciarskich.

Termin zawodów narciarskich Dzielnicy Śląskiej ustalony został na 5 lutego br., musiał być jednak przełożony z powodu fatalnych warunków śnieżnych na dzień 26 lutego br.

Zawody obejmowały bieg zjazdowy dla drułów na 15 km, dla druhen i młodzieży męskiej na 6 km. Trasa dla drułów biegła od schroniska na Szędzieln—Stół—Błatnie na Cisową, skąd północnym stokiem Błatniej pod Przykrą, Wielką Polaną i Ostrym na Pelchrim — przez Goruszkę do Jaworza. Trasa druhen i młodzieży od Przykrej do Jaworza.

Do zawodów zgłosiło się 47 drułów, 7 druhen i 17 młodzieży męskiej. Stanęło na starcie 15 drułów, 4 druheny i 16 młodz. męsk., w czym 2 niżej 15 lat. Jeden z drułów wycofał się.

Zawody i przygotowanie trasy przeprowadzała sekcja narciarska Sokół w Bielsku, pod kierownictwem naczelnika Dzielnicy dha Henryka Boryczki, kierownika sekcji dha Dra Kaczmar i sekretarza sekcji dha Aleksandra Kisielewskiego.

Do zawodów stanęło:

z okręgu	gniazd	druhów	druhen	młodz. męsk.	
III	1	1	—	—	
II	1	1	—	—	
VII	1	2	—	—	
X	3	10	4	16	
niestow poza konk.		1	—	—	
Razem:	4	6	15	4	16

Wyniki:

Druhowie: 1. Stokłoski Stanisław, Aleksandrowice (X) 1:04,02; 2. Nowotarski Czesław, Bielsko (X) 1:11,07; 3. Głowczak Gustaw, Bielsko (X) 1:11,37; 4. Borgiel Franciszek, Aleksandrowice (X) 1:14,02; 5. Liszka Stefan, Aleksandrowice (X) 1:14,25; 6. Łaszczok Emil, Aleksandrowice (X) 1:15,40; 7. Żyłka Ernest, Król. Huta (III) 1:17,15; 8. Wawok Oton, Aleksandrowice (X) 1:18,18; 9. Klima Józef, Bielsko (X) 1:19,56; 10. Liszka Franciszek, Aleksandrowice (X) 1:20,25; 11. Skórkiewicz Piotr, Katowice I (II) 1:23,12; 12. Pastuszka Wilhelm, Pszczyna (VII) 1:36,00; 13. Zupok Władysław, Pszczyna (VII) 1:51,20; 14. Wojnakowski Erwin, niestow. poza konk. 1:30,15.

Druhny: 1. Żakówna Maria, Bielsko (X) 30:14 min.; 2. Gawędzianka Adela, Bielsko (X) 31:20; 3. Wachmietówna Walerja, Aleksandrowice (X) 35:50; 4. Brakówna Irena, Aleksandrowice (X) 36:40.

Młodzież męska 15—18 lat: 1. Liszka Jan, Aleksandrowice (X) 27:00 min.; 2. Remarz Ferdynand, Bielsko (X) 27:31; 3. Mazur Mieczysław, Bielsko (X) 27:45; 4. Buchta Józef, Bielsko (X) 28:03; 5. Trojak Józef, Bielsko (X) 28:22; 6. Stawro Jerzy, Bielsko (X) 28:24; 7. Kuboszek Albin, Zarzecze (X) 28:35; 8. Dubala Alojzy, Bielsko (X) 28:47; 9. Kublin Michał, Bielsko (X) 28:50; 10. Kropacz Władysław, Bielsko (X) 29:06; 11. Drożdżik Karol, Bielsko (X) 29:09; 12. Sękowski Franciszek 29:19.

Młodz. męsk. niżej 15 lat: 1. Wowra Jan, Bielsko (X) 27:55 min.; 2. Lesiecki Franciszek, Bielsko (X) 32:55 min.

Po ukończeniu zawodów przemówił do zebranych gości i zawodników imieniem Dzielnicy, okręgu i gniazda dl. Dr. Józef Minasowicz, prezes Sokola w Bielsku (wiceprezes okręgu i członek Zarządu Dzielnicy), poczem druha Minasowiczowa wydała zawodnikom nagrody.

Komunikaty Komisji Oświatowej.

1. Regulamin komisji oświatowych.

Uchwałą Przewodnictwa Dzielnicy z dnia 1 marca br. zatwierdzony został regulamin dla komisji oświatowych.

Regulamin ten wchodzi w życie od dnia ogłoszenia w organie, t. j. od 1 kwietnia br.

REGULAMIN

Komisji Oświatowych Dzielnicy, Okręgu i Gniazda

I. KOMISJA OŚWIATOWA DZIELNICY.

A. Skład Komisji Oświatowej Dzielnicy.

1. Komisja Oświatowa Dzielnicy składa się z dwóch członków Przewodnictwa Dzielnicy oraz z przewodniczących Kom. Ośw. Okręgów.
2. Przewodniczącym Kom. Ośw. Dzielnicy może być tylko członek Przewodnictwa Dzielnicy wyznaczony przez Przewodnictwo Dzielnicy.
3. Zastępca Przewodniczącego i sekretarz mogą być wybrani z pośród delegatów okręgowych, o ile możliwości z okręgów, znajdujących się w siedzibie lub najbliższym sąsiedztwie Katowic celem ułatwienia odbywania zebrań ścisłego wydziału, w skład którego wchodzi: przewodniczący i zastępca przewodniczącego Komisji, sekretarz i drugi członek Przewodnictwa Dzielnicy.

Zakres działania Komisji.

Dzielnicowa Komisja Oświatowa ma na celu:

- a) Redakcję organu Dzielnicy „Sokół na Śląsku”,
- b) zasilanie organu związkowego materiałem z działalności Sokolstwa na Śląsku,
- c) zasilanie materiałem prasy codziennej śląskiej z życia sokolego,
- d) przygotowanie programów ważnych uroczystości narodowych i sokolich.
- e) przygotowanie referatów i odczytów na zebrania miesięczne Gniazd i uroczystości,
- f) prowadzenie statystyki z pracy oświatowej Dzielnicy Śląskiej przez dodanie do rubryk sprawozdań rocznych rubryki o pracy oświatowej pojedynczych Okręgów i Gniazd o ilości

wyłoszonych referatów i odbytych uroczystości sokolich i narodowych,

- g) udzielanie wskazówek komisjom okręgowym przy układaniu programów oświatowych i t. p.

II. KOMISJA OŚWIATOWA OKRĘGU.

5. Komisja składa się z pięciu członków a mianowicie z 2-ch członków Przewodnictwa Okręgu i trzech delegatów Gniazd (Przewodniczących Kom. Ośw. Gniazd).
6. Wybór komisji uskutecznia Zarząd Okręgu na pierwszym posiedzeniu Zarządu po Radzie.
7. Zakres działania Komisji Ośw. Okr. będzie polegał:
 - a) Na organizowaniu i przygotowaniu programu uroczystości narodowych i sokolich w Okręgu,
 - b) zasilaniu Gniazd prelegentami do referatów i odczytów,
 - c) zasilaniu organu Dzielnicy materiałem z życia okr. wzgl. Gniazd danego Okręgu.

III. KOMISJA OŚWIATOWA GNIAZDA.

1. Komisja Oświatowa Gniazda składa się z trzech członków. Jeden członek jako przewodniczący musi być członkiem Zarządu Gniazda. Wskazaniem jest również szczególnie w Gniazdach mieszanych by jednym członkiem była Sokolica.
2. Komisję ustala Zarząd na pierwszym posiedzeniu po Walnem Zebraniu.
3. Zakres działania Komisji:
 - a) Zbieranie materiału oświatowego na zebrania miesięczne, uroczystości narodowe, sokole lub okolicznościowe,
 - b) przygotowywanie programów uroczystości narodowych (odczyty, śpiew, przedstawienia amatorskie),
 - c) zasilanie organu dzielnicowego korespondencjami z życia Gniazd, lub artykułami,
 - d) prowadzenie statystyki o ruchu oświatowym w Gnieździe.

2. Program pracy komisji oświatowych.

Dzielnicowa komisja oświatowa opracowała już program prac komisji oświatowych gniazdowych na II. kwartał br. t. j. na miesiące kwiecień, maj i czerwiec.

W tych miesiącach na zebraniach miesięcznych mają być ogłoszone referaty (odczyty) na temat historii, ideologii i organizacji sokolej. Na każdy miesiąc jeden odczyt. Niezależnie od obchodów trzeciego maja winna komisja oświatowa gniazda przygotować referat (odczyt) o konstytucji 3 Maja. Referat ten należałoby wygłosić na oddzielnej uroczystości gniazdowej czy to w formie akademii, wieczornicy lub na miesięcznym zebraniu.

Źródła do referatów:

- a) o trzecim maja broszurki wydane przez T. C. L. Macierz Szkolną, T. S. L.;
- b) o historii Sokola: broszury: Terech, Zarys dziejów Sokolstwa, Wolańczyk, Historia sokolstwa Polskiego, E. Kubalski: Krótki Zarys historii sokolej (skrót) do nabycia w Sekretarjacie Dzielnicy;
- c) referaty o ideologii i organizacji opracowane zostaną przez Dziel. Komisję i rozesłane do gniazd.

Sokoli Rachunek Sumienia

Przeżywamy obecnie okres Wielkiego Postu, okres w czasie którego każdy szczerzy i praktykujący katolik wybiera sobie pewien dzień i usunawszy się w zacisze domowe, zdala od świata i zgiełku życia, czyni ze sobą rachunek sumienia. A że my, sokoli polscy, jesteśmy po największej części katolikami, przeto powyższy sposób obrachunku moralnego z samym sobą jest nam mniej lub więcej dobrze znany. Nie od rzeczy więc będzie jeśli w tym czasie, w którym cały świat chrześcijański porzuca uciechy i płoche zabawy, oddając się modlitwie, postom i rozmyślaniom, i my sokoli uczynimy szczerze i poważnie rachunek naszego sumienia sokolego. Przemyślimy szczegółowo i dokładnie nasze obowiązki i zastanówmy się nad tem czy i jak je wypełnialiśmy, czy nie zgrzeszyliśmy w stosunku do sokolstwa, jako idei i organizacji, i w jakich mianowicie punktach. Dla ułatwienia naszej pracy podzielimy niniejszy rachunek sumienia na kilka grup zasadniczych, zaś każdą grupę na szereg poszczególnych pytań.

A) Dla wszystkich druhen i druhów.

1. Czy wypełnialiśmy w naszym życiu idee sokola, polegająca na służeniu Polsce i Narodowi Polskiemu odważnie, wytrwale i skutecznie?

2. Czy życie nasze odznaczało się cechami ducha sokolego, jakimi są: honor, odwaga, równowaga duchowa, ofiarność na pożyteczne cele publiczne, śmiałość i otwarte szerzenie idei sokolej, chętna praca w organizacji własnej oraz w innych polskich narodowych organizacjach?

3. Czy zawsze byliśmy Polakami, wiernymi synami Ojczyzny, w myślach, słowach i czynkach; czy nigdy nie zapieraliśmy się swej polskości, nawet w trudnych chwilach życia; czy szanowaliśmy naszą polską mowę ojczystą i wobec swoich używaliśmy zawsze tylko tej mowy?

4. Czy staraliśmy się dokładnie zapoznać z przepisami statutu i regulaminów sokolich, z ideologią, historią i organizacją sokolstwa, drogą czytania i studiowania odpowiednich książek oraz przez pilne uczęszczanie na odczyty oświatowe w gniazdach?

5. Czy uczęszczaliśmy regularnie i punktualnie na wszelkie zebrania gniazda, walne i miesięczne; czy zachowywaliśmy się na nich stosownie, uważaliśmy pilnie, nie przeszkadzaliśmy prezesowi w prowadzeniu obrad; czy nie zabieraliśmy niepotrzebnie czasu zebranym czezą, pustą gadaniną, przewlekając zebrania; czy nie stawialiśmy bezsensownych niewykonalnych wniosków; czy nie kłó-

ciliśmy się podczas zebrań, wywlekając osobiste sprawy?

6. Czy nie plamiliśmy munduru sokolego nie stosownym zachowaniem się, niegodnym Sokola, zwłaszcza w miejscach publicznych; czy oddawaliśmy należną cześć sztandarom sokolim, tym widocznym znakom idei sokolej?

7. Czy zachowywaliśmy się karnie i z należyty szacunkiem wobec naszych przełożonych sokolich, prezesów, naczelników, członków Zarządu oraz starszych Sokolów, zasłużonych dla sprawy sokolej; czy wypełnialiśmy polecenia i rozkazy przełożonych chętnie i bez szemrania; czy stosowaliśmy się do przepisów statutu i regulaminów, do uchwał walnych zebrań i do zarządzeń sokolich władz Związkowych, Dzielnicowych i Okręgowych?

8. Czy płaciliśmy regularnie i bez upomnień składki członkowskie w uchwalonej przez Walne Zebranie wysokości, oraz inne ewentualne opłaty, nałożone przez to zebranie na członków?

9. Czy abonowaliśmy organ sokoli Dzielnicowy i Związkowy, uiszczając regularnie należność za nie; czy czytaliśmy te pisma stale i uważnie, tak aby z czytania tego odnosić odpowiednią korzyść; czy rozpowszechnialiśmy je wśród swoich znajomych i kolegów sokolów, zachęcając do abonowania i czytania tych organów?

10. Czy braliśmy udział w uroczystościach sokolich wszelkiego rodzaju, jak Zloty, zawody, wieczory ćwiczeń, wieczornice, akademie i t. p.; czy zachowywaliśmy się podczas nich odpowiednio, z godnością, jak prawdziwemu Sokolowi przystoi; czy braliśmy czynny udział w uroczystych pochodach sokolich, czy też tylko przyglądaliśmy się im z boku, co jest przecież karzący i niedopuszczalny?

11. Czy uważaliśmy innych członków sokolstwa za braci i siostry, zwracając się do nich per „druh“ i „druha“; czy odnosiliśmy się do nich serdecznie i po koleżeńsku, czy pomagaliśmy im w trudnym położeniu życiowym; czy pozdrawialiśmy się wzajemnie z innymi członkami jedynym pozdrowieniem sokolem, jakim jest „Czołem!“?

12. Czy uczyliśmy się i chętnie śpiewaliśmy nasze pieśni sokole, przede wszystkim nasz hymn, jakim jest „Marsz Sokolów“, czy czcimy tym hymnem każdą naszą uroczystość sokola?

(Dokończenie nastąpi.)

(—) St. Wierzbicki
Prezes Okręgu VIII-go.

Stałe drużyny sokole mają za cel zaznajomić się w całym słowa znaczeniu z zasadami walki chemicznej (gazowej) w razie ewentualnej przyszłej wojny.

Celem ułatwienia tego zadania, będziemy podawali krótkie wiadomości z działu, wchodzącego w zakres obrony przeciwgazowej.

W przyszłej wojnie dominującą rolę odegrają gazy bojowe, zrzucone w formie bomb gazowych przez samoloty nieprzyjacielskie na nasze miasta,

wsie i zakłady przemysłowe, z których najważniejsze są kopalnie i huty.

Żołnierz wyszkolony i zaopatrzony w maskę gazową będzie na froncie bezpieczny, zato stokrotnie większe niebezpieczeństwo grozić będzie ludności cywilnej, poza frontem, o ile nie będzie dokładnie przeszkolona i uświadomiona odnośnie obrony przeciwgazowej.

Trzeba zatem poznać dokładnie gazy, ich działanie i środki obrony przeciw nim.

Gazy bojowe są to środki chemiczne, służące do skażenia powietrza lub terenu. Występują one pod postacią gazu, ewentualnie i pary lub cieczy rozpylonej, dzielimy je na: 1. drażniące, 2. duszące, 3. parzące; ad 1 należą: Bromek benzylu, kamit, które wywołują silne łzawienie i drażnią błonę śluzową gardła i nosa, wywołują kichanie, uporczywy kaszel a nawet i wymioty; ad 2 należą: fosgen, chlor i chloropikryna, które wywołują obrzęk płuc i ataki duszności nieraz śmiertelne; ad 3 należą: iperyt i luizyt, wywołujące oparzenia na całym ciele, powodując tworzenie się pęcherzy, które pękając tworzą trudno gojące się rany, co zależy zresztą od stopnia oparzenia, których mamy 3, poczynając od t. zw. czerwieni poprzez pęcherze do powstania

otwartej rany. Oba gazy, podane ad 3 przenikają przez ubranie i obuwie.

Gazy drażniące i duszące zaliczamy do lekkich gazów, gdyż utrzymują się one w terenie zaledwie od 30 minut do 6-ciu godzin najdłużej. Gazy parzące zaliczamy do gazów ciężkich, gdyż trwają one w terenie od 8-miu godzin do kilku i nawet kilkunastu dni, a w wodzie jako ciecz nawet do kilku tygodni.

Trwanie ich w terenie zależy od wiatrów, od temperatury i opadów atmosferycznych.

Jak z powyższego widzimy, są gazy bojowe bardzo niebezpieczne często i śmiertelne dla tych, którzy nie znają sposobów walki z nimi, nazwanej obroną przeciwgazową, o której pomówimy w następnym numerze „Sokoła na Śląsku”. W. S.

Kronika Sokola

Z zjazdu Rady Okręgu VIII „Sokoła” w Rybniku.

W ub. niedzielę odbył się w Rybniku zjazd delegatów gniazd sokolich Okręgu VIII. Zjazd rozpoczął się uroczystym nabożeństwem w nowej kaplicy OO. Misjonarzy, poprzedzonym kazaniem O. Drobego, który podniósł walory idei sokolej i cichej pracy dla dobra Kościoła i Ojczyzny.

Po wspólnej fotografii udano się do Hotelu Polskiego, gdzie zjazd zagał prezes Okręgu VIII, dh inżynier Wierzbicki, witając przedstawicieli władz w osobach p. burmistrza Webera oraz zastępcy p. starosty Wyględy, p. dr. Grzelewskiego, który imieniem p. starosty złożył zjazdowi życzenia pomyślnych obrad oraz zapewnienie, że twórcza praca „Sokoła” może liczyć zawsze na poparcie władz. Prezes inż. Wierzbicki w słowie wstępnym zwrócił uwagę na położenie nasze w związku z rządami Hitlera w Niemczech i w związku z tem — na konieczność jednoczenia sił narodowych w celu odparcia wszelkich ataków na całość naszych granic. Aby dobraćnie udowodnić naszą łączność z Polakami zagranicą, wezwał delegatów do składkowania na rzecz szkolnictwa polskiego zagranicą. Zebrano 35 złotych 50 groszy.

Następnie wybrano przewodniczącym zjazdu druha inż. Tyskiego.

Sprawozdania poszczególnych członków zarządu były bardzo obszerne i wykazały, że w roku ubiegłym zrobiono w Okręgu VIII bardzo dużo, chociaż jeszcze nie wszystko. Sprawność administracyjna i skarbową, a nie mniej i techniczną podniosła się niewspółmiernie w stosunku do lat ubiegłych. Przeszkolono zarządy gniazd. Liczne lustracje gniazd i bezwzględny nacisk na wykonywanie poleceń zarządu okręgowego i władz wyższych nie pozostały bez znaczenia. Okręg wypłacił się zupełnie z zaległości i posiada jeszcze pewną nadwyżkę kasową. Majątek gniazd Okręgu VIII wynosi około 20.000 zł.

Po sprawozdaniach nastąpiła krótka dyskusja, poczem udzielono zarządowi za jego działalność absolutorjum.

Do zarządu na rok 1933 dobrano druhów Klepäckiego, Kajzera, Ciupkę z Orzesza oraz Wierzbę z Niedobczyc. Reszta zarządu bez zmian. Do komisji rewizyjnej wybrano druhów nac. Nawratila z Rybnika, Michalskiego z Krywałdu i Kuczerę z Chwałowic. Pozatem wybrano jeszcze delegatów oraz członków sądu honorowego. Budżet na rok bieżący ustalono na 967 zł. Na zlot Sokolów we Lwowie postanowiono wyjechać, ponieważ lwowianie mają dużo wspólnoty ze Śląskiem i pełnią rolę strażników granicy wschodniej, podczas kiedy my tworzymy straż na granicy zachodniej. Prezes okręgowy omówił szeroko plan działalności na rok 1933. Sensacją dnia był projekt urzędzenia zlotu okręgu rybnickiego na przeciąg 4 tygodni. Projekt ten jest tak obszerny i wielostronny, że delegaci w pierwszym momencie byli zatroszczeni, uważając widocznie, że nie jest on do przeprowadzenia. Po omówieniu szczegółów delegaci wyrazili swą zgodę na urządzenie takiego zlotu. Do sprawy tej powrócimy w swoim czasie i bliżej przedstawimy program zlotu.

Ponadto uchwalono 4 wnioski, w których domagano się wypracowania przez zarząd Dzielnicy jednolitego sposobu ubezpieczenia drużyn sokolich, ustalenia przez Dzielnicę tabeli rekordów śląskich w „Sokole” z różnych sportów, udziału wszystkich gniazd okręgu w tegorocznym święcie 3 Maja w Rybniku oraz delegowania przez gniazda po jednym członku do egzaminu na sędziego Śląskiego Związku Lekkoatletycznego. Pozatem wiceprezes okręgowy druha Knapczyk zwrócił uwagę na położenie naszych braci po drugiej stronie Śląska, na terror, który bywa stosowany wobec braci naszych

i na ostatnie zarządzenie władz, zawieszające całą prasę polską, i prosił o uchwalenie następującej rezolucji:

„Walny Zjazd Rady Okręgu VIII Związku Sokolstwa Polskiego, Dzielnicy Śląskiej, w Rybniku podnosi uroczysty protest przeciwko terrorowi czynników oficjalnych i nieoficjalnych, stosowanemu przeciwko braciom naszym po drugiej stronie Śląska, a szczególnie przeciwko zawieszeniu całej prasy polskiej w czasie wyborów do parlamentu i do ciał komunalnych. Jest to celowe działanie, wymierzone przeciwko braciom naszym, mające na celu nie dopuścić elementu polskiego do urny wyborczej. Ludność, zastraszona takim postępowaniem, wstrzymuje się od głosowania, a nawet głośnie pod wpływem teroru na listy niepolskie. Sokolstwo okręgu rybnickiego protestuje przeciwko temu. Braciom po drugiej stronie Śląska ślemy pozdrowienia i wzywamy ich do wytrwania aż do zwycięstwa.”

Pozatem uchwalono wysłać do gniazda raciborskiego list z pozdrowieniami.

Rezolucję, jak i treść listu przyjęto wśród oklasków.

Druh Knapczyk wzywał delegatów, aby częściej wyjeżdżali na uroczystości polskie na Śląsk Opolski i więcej szukali kontaktu z niemi, co w dużej mierze przyczyni się do odrodzenia ruchu narodowego wśród braci naszych na Śląsku Opolskim.

Po blisko 6-godzinnych obradach zakończono zjazd. Zastapione były na zjeździe wszystkie gniazda, co świadczy o obowiązkowości. Niestety nie przybył na zjazd żaden przedstawiciel Zarządu Dzielnicowego.

Dab (II). — Sprawozdanie z walnego zebrania. — W niedzielę, dnia 19 lutego odbyło się w lokalu dha prezesa Piotra Kosza doroczne walne zebranie gn. Dab. Przy udziale 40-tu członków zagał dh prezes walne zebranie o godz. 16,30 hasłem „Czołem”. Po odśpiewaniu hymnu sokolego, przywitał dh prezes przedstawicieli Zarządu Okręgowego, wiceprezesa okr. dha Dra Wróblewskiego, zast. naceln. dha Nowaka i skarbnika dha Baranka.

Nim doszło do sprawozdań rocznych, uczczono przez powstanie z miejsc zmarłego wiceprezesa śp. dha Leona Gryglewicz i zmarłego prezesa Dzielnicy mazowieckiej i członka Przewodnictwa Zw. śp. dha ks. Dębno-Korewy.

Ze sprawozdania prezesa wynika, że gniazdo poczyniło dodatnie postępy w porównaniu do pracy zeszłorocznej i zachęca obecnych do dalszej ideowej pracy na niwie sokolej. — W dalszym ciągu zdali sprawozdanie sekretarz, skarbnik, nacelnik, gospodarz i komisja rewizyjna. Ze wszystkich sprawozdań wynika, że urzędy te były wykonywane sumiennie i gorliwie. Po udzieleniu Zarządowi absolutorjum, przystąpiono do wyboru 1/3 części członków do Zarządu i to: wiceprezesa, zastępcy sekretarza, męża zaufania, nacelnika i zastępcy i 1 członka. Na wiceprezesa wybrano większością głosów byłego nacelnika dha Głabice Pawła, na zast. sekretarza dha Nowaka Ignacego, na męża zaufania dha Hofmanna Józefa, na nacelnika dha Piecyka Pawła, na jego zastępcę dha Hajmana Wilhelma i na członka Zarządu dha Heinricha Józefa.

Z ramienia okręgu życzyli dh Baranek i dh Nowak nowo wybranemu nacelnikowi i całemu Zarządowi pomyślnej pracy. — Następnie wygłosił dh Radca Maciejczyk treściwy referat ku uczczeniu pamięci 40-letniej rocznicy zgonu najwzrowszego kapłana i poety śląskiego i społecznika śp. ks. Norberta Bonczyka.

W wolnych głosach obszernie dyskutowano nad mającą odbyć się w dniu 26 bm. zabawa karnawałowa.

Apelem do drużyny o regularne uczęszczanie na lekcje ćwiczeń, aby każdy należał był przygotowany na zlot sokoli we Lwowie, zamknął dh prezes walne zebranie o godz. 20-tej hasłem „Czołem!”

Skład Zarządu: prezes — dh Piotr Kosz, wiceprezes — dh Głabica Paweł, sekretarz — dh Głabica Ernest, zast. sekr. dh Nowak Ignacy, skarbnik — dh Jurczyk Jan, mąż zaufania dh Hofman Józef, naczelnik — dh Piecyk Paweł, zast. naczel. dh Hałman Wilhelm, gospodarz — dh Grabiwoda Wincent; ławnicy: dh dh Piecykówna Anna, Heinrich Józef i Grabiwoda Wiktor, Komisja rewizyjna: dh dh Oleś Jan, Banduch Józef i Jakubczyk Jan. Delegaci: dh Oleś Jan, dh Stulla Józef i naczelnik Piecyk Paweł. Sad honorowy: dh Radca Maciejczyk, dhna Grabiwoda Klara, dhna Głabica Genowefa, ddh Paszcenda Zygfryd i Bieta Andrzej. Choraży: dh Grabiwoda Wincent, dh Pietka Antoni, dh Wróbel Franciszek, Legumiński Eryk i Jurczyk Bernard.

Król. Huta (III). Z Walnego Zebrania Tow. gimn. „Sokół”. — Tegoroczne Walne Zebranie gniazda odbyło się w dniu 21 stycznia br., które zagał prezes dh Spaltenstein, poczem oddał przewodnictwo dalszego zebrania w ręce delegata Okr. III dhowi Smoleniowi. Po odczytaniu protokołu ostatniego Walnego Zebrania nastąpiły sprawozdania Zarządu z działalności za rok ubiegły, wysłuchane z zainteresowaniem przez obecnych członków. W roku sprawozdawczym urządzono 10 miesięcznych zebrań. 11 zebrań Zarządu. 1 obchód Kościuszkowski oraz gwiazdkę. Odczytów wzgl. referatów wygłoszono 15, zaś dla młodzieży w porze zimowej 4, ilustrowane przeżyciami. — Gniazdo brało udział we wszystkich uroczystościach narodowych, jak i innych ważniejszych imprezach. W miesiącach lipcu i sierpniu urządzono dla młodzieży obozy letnie, w których wzięło udział 114. młodzieży żeńskiej i męskiej partiami po 2 tygodnie. Członków posiada gniazdo 247. w tem 37 druhen. Bilans kasy zamykał się w dochodzie 5498,71 zł, zaś w rozchodzie 4938,68 zł. Kapitał na fundusz budowy własnej sokolni wynosił 18.190,16 zł. Stan ćwiczących przedstawia się następująco: druhow 30, druhen 14. — młodzieży męskiej 109, młodzieży żeńskiej 106. Lekcje ćwiczeń odbywają się dla każdego oddziału dwa razy w tygodniu i to dla oddziałów męskich w Miejskiej Szkole Handlowej, zaś dla oddziałów żeńskich w Miejskim Gimnazjum Ż. Wycieczek urządzono trzy.

Z sprawozdań tych wynikało, że w gnieździe pracowano intensywnie, co podkreślił delegat okręgu, to też na wniosek komisji rewizyjnej udzielono Zarządowi jednogłośnie absolutorium, poczem przystąpiono do wyboru ustępujących w myśl statutu członków Zarządu. W dowód uznania pracy dla gniazda wybrano przez aklamację ponownie prezesem dh Spaltensteina, jak również i innych ustępujących członków. Delegat Okr. dh Smoleń dziękuje za tak jednomyślne wybory i oddaje dalsze prowadzenie zebrania prezesowi dh Spaltensteinowi, który w treściwych słowach zachęcał członków do dalszej pracy dla gniazda.

Następnie wygłosił dh prof. Rudnicki z okazji 70-letniej rocznicy powstania styczniowego bardzo treściwy referat, zaś druż prezes apeluje do członków, aby z okazji zbiórki na fundusz szkolnictwa polskiego zagranicą każdy z druhow w miarę możliwości przyczynił się swoimi datkami do powiększenia powyższego funduszu, poczem po wyczerpaniu porządku obrad zamknął walne zebranie hasłem „Czołem!”

Rybnik (VIII). — Z Walnego Zebrania Tow. gimn. „Sokół”. — W ubiegłą niedzielę odbyło się w Hotelu Polskim Walne Zebranie Tow. gimn. „Sokół” w Rybniku, które zaszczycił swa obecnością prezes okr. p. inż. Wierzbicki. Po zagajeniu wybrano przewodniczącym zebrania p. inż. Wierzbickiego, poczem poszczególni członkowie Zarządu składali swoje sprawozdania za ubiegły rok. Ze sprawozdań tych wynikało, że ruch w „Sokole” mimo trudnych czasów stale wzrasta, a zarząd wszystkie sprawy załatwiał najskrupulatniej. Mimo wykreślenia kilkudziesięciu niespełniających swój obowiązek członków liczba członków gniazda stale wzrasta. — Oznacza to, że „Sokół” cieszy się wśród ogółu dobrą opinią. Prezes okręgowy wyraził swe zadowolenie z pracy zarządu, nawołując do dalszej wyteżonej pracy w roku bieżącym z jak największym uwzględnieniem pracy w kierunku wychowania narodowego. Zarząd uzupełniono przez wybór pp. Kulozika, Kolonki, Wojtala, Kubiczka, Przyklinga, Nokielskiego i Wencla. Poza tem wybrano członków do sądu honorowego, do komisji rewizyjnej oraz delegatów i chorażych. Niecodziennym wydarzeniem był akt nominacji pp. Kajzera Pawła i Klimosza Walentego członkami honorowymi Tow. Gimn.

„Sokół” w Rybniku. Panowie ci pracują w „Sokole” już blisko 40 lat. Zarząd postanowił uczcić ich za specjalne zasługi nominacją na członków honorowych, co Zarząd Dzielnicy aprobował. Do odznaczonych przemówił prezes gniazda dh Knapczyk, w serdecznych słowach uwypuklając w krótkości zasługi tych znacznych seniorów Sokolstwa, którzy w czasach przedwojennych kładli podwaliny pod dzisiejszy gmach państwowy. Do łez wzruszeni odznaczeni bardzo rzadką godnością honorowego członka podziękowali i przyrzekli, że dalej według możliwości pracować będą dla „Sokoła” aż do grobowej deski. Odznaczonym wręczono poza tem dyplomy nominacyjne. Po załatwieniu mniej ważnych spraw zakończono zebranie po blisko 4-godzinnych obradach. Istnieje pewność, że praca w „Sokole” w roku bieżącym jeszcze więcej się rozszerzy. „Sokół” rybnicki musi bowiem zająć jemu się należące miejsce czołowe, a nie będzie trudno tego osiągnąć, ponieważ publiczność jest mu bardzo przychylna. Na cele szkolnictwa polskiego zagranicą postanowiono ofiarować z kasy Towarzystwa 20 złotych.

Załęska Hałda. (II). (Walne zebranie „Sokoła”). Walne zebranie odbyło się w dn. 6. I. br. w obecności 51 członków i przedstawiciela Przewodn. Okr. II. dhna wiceprezesa Świtawy.

Na porządku dziennym sprawozdania zarządu za r. ub. i uzupełniający wybór członków zarządu, oraz przyjęcie programu pracy na rok bież.

Ze sprawozdań wynika, że Gniazdo brało udział we wszystkich uroczystościach narodowych i okolicznościowych, jakie tylko miały miejsce w Katowicach i w miejscu. Gniazdo liczy razem 60 członków, oraz 16 młodzieży męskiej pozaszkolnej. Ćwiczenia odbywają się 2 razy w tygodniu na sali gimnastycznej szkoły powszechnej w Zał. Hałdzie.

W r. ub. ukończył 2 tygodniowy kurs w. f. zw. w Warszawie dh. Pogrzeba, w kursie dla dhen w Król. Hucie początkiem r. b. brały udział dhny Jaskułówna i Gawlikówna. Stan kasy na r. b. wynosił zł 157,—.

Skład zarządu: prezes dh. Wiktor Sławiński, wiceprezes dh. inż. R. Strusiewicz, sekr. dh. Winc. Poloczek, zast. dh. J. Olbrich, skarbnik dh. Karol Rainoch, zast. dh. Fr. Lipka, gospodarz dh. Gotfr. Patalong, naczelnik dh. J. Patalong, naczelniczka dhna Helena Patalonżanka, członkowie zarządu: dh. Chwałek, Widuch, Mroncz, Kapica i Jaskułówna.

W zlocie Dzielnicy Śl. w Krywałdzie w dniu 19. VI. 32 r. brało udział 23 druhow i 9 druhen.

Wełnowiec (V). Tegoroczne walne zebranie gniazda odbyło się w dniu 30 stycznia br. Na wstępie zebrania odczytano telegram treści następującej:

„Prosimy przyjąć nawzajem życzenia od nas aby rok nowy darzył was powodzeniem — czołem!”

Zamojski.

Odczytany telegram przyjęli obecni burzą oklasków. Zebranie zagał w obecności 52 członków prezes gniazda dh Szymański Franciszek, witając również przybyłych delegatów okręgu V druhow Plotnika, oraz Olszówki, poczem oddał przewodnictwo zebrania naczelnikowi gminy dh Brollowi. Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z ostatniego zebrania walnego, przystąpiono do składania pojedynczych sprawozdań, które wysłuchane zostały przez obecnych z żywym zainteresowaniem. — Majątek gniazda w gotówce wynosił w dniu 31. 12. ubiegłego roku — według sprawozdania skarbnika — 1.412,61 złotych, majątek w inwentarzu natomiast 2.328,91 złotych.

Ćwiczenia gimnastyczne odbywały się w okresie sprawozdawczym dwa razy tygodniowo. W tymże okresie brało gniazdo udział, względnie przeprowadziło 11 zawodów lekkoatletycznych i gimnastycznych.

W roku sprawozdawczym urządzono 2 wieczornice sokole i wygłoszono 5 odczytów treści historycznej, krajoznawczej i z zakresu wychowania fizycznego. — Po wysłuchaniu wszystkich sprawozdań i udzieleniu zarządowi absolutorium przystąpiono do wyboru prezesa oraz 1/3 zarządu. Prezesem gniazda wybrany został ponownie (w głosowaniu tajnym 35 głosami na 37 uprawnionych do głosowania) dh Szymański Franciszek, którego wybór przyjęto hucznie oklaskami. Naczelnikiem gniazda wybrany został, również ponownie, dh Kania Maksymilian. — Obecny skład zarządu przedstawia się następująco: prezes — Szymański Franciszek, wiceprezes — inż. Winczakiewicz Ludomir, sekretarz — Ćmiel Tadeusz, zastępca — Październik Jerzy, skarbnik — Grabiwoda Paweł, zastępca — Baluch Jan, naczelnik — Kania Maksymilian, gospodarz — Grünier Franciszek, zastępca — Markieffa Fryderyk, sekcja kult.-oświat. inż. Stojek Aleksander i dr. Szmidi Oskar; sąd honorowy: naczelnik gminy Broll Jan, dyr. Sokołowski oraz Kowalski, Komisja rewizyjna: Walotek, Wójcik i Mazur.

Na rzecz szkolnictwa polskiego zagranicą uchwalono wyasygnować 50 złotych. — Następnie zabierali głos delegaci okręgu V, którzy w wywodach swoich podkreślili nader korzystny rozwój gniazda i rzetelną pracę całego zarządu, wyrażając podziękowanie w imieniu władz okręgu tak prezesowi, który jest duszą gniazda, jak i pozostałym członkom zarządu.

Na zakończenie zebrania zabrał głos ponownie wybrany prezes dh Szymański, dziękując przewodniczącemu za umiejętne poprowadzenie zebrania, delegatom okręgu za słowa uznania i zachęty jak również wszystkim członkom gniazda za liczne przybycie i okazane zainteresowanie.

Odśpiewaniem piosenki „Ospaly i gnuśny” zakończono zebranie walne, które odbyło się w nastroju bardzo poważnym.

Miasteczko Śl. (Okr. IV). W niedzielę, dnia 29 stycznia 1933 r. odbyło się Walne Zebranie miejscowego Towarz. gimn. „Sokół” i w skład Zarządu weszli następujący druhowie: Strzyszczy Józef — prezes, Lipka Stanisław — wiceprezes, Czempik Piotr — naczelnik, Machura Józef — podnaczelnik, Strysz Franciszek — kier. lekkoatletyki, Machura Józef — sekretarz, Stachowiak Tadeusz — zast. sekretarza, Przybyłek Józef — skarbnik, Parusel Paweł — gospodarz, Karmański Aug. — bibliotekarz, Mzyk Jan, Wylenzek Paweł, Gębzyk Jerzy — rewizorzy kasy i inwentarza, Wylenzek Paweł — delegat, Lipka Stanisław — delegat. — „Czołem!”

Miasteczko Śl. (IV). W niedzielę, dnia 19 lutego 1933 r. drużyna zapaśnicza miejscowego Towarzystwa Gimn. „Sokół” występowała poraz pierwszy w zawodach zapaśniczych, urządzanych przez miejscowy Związek Gimn.-Sportowy „Orzeł” o dyplom. Mimo pierwszego występu drużyny Sokolej w zapasach, druhowie spisali się b. dobrze, zwyciężając „Orla” w stosunku 9:7 pkt. Wyniki poszczególnych walk są następujące: waga piórkowa: Kłozy (Orzeł) — Parusel (Sokół) 0:2 pkt., waga lekka: Machura A. (Orzeł) — Siwy (Sokół) 2:0 pkt., Dyrgała (Orzeł) — Budny W. (Sokół) 1:1 pkt., waga półśrednia: Drynda (Orzeł) — Gembczyk (Sokół) 2:0 pkt., Ochman (Orzeł) — Pfaff (Sokół) 0:2 pkt., waga średnia: Matysik (Orzeł) — Machura J. (Sokół) 2:0 pkt., waga półciężka: Musialik (Orzeł) — Grzechacz (Sokół) 0:2 pkt., waga ciężka: Hendel W. (Orzeł) — Czempik P. (Sokół) 0:2 pkt.

W poniedziałek, dnia 17 kwietnia br. o godz. 16-tej po poł. urządził tu „Sokół” zawody zapaśnicze c/a „Sokół” Brzeziny Śl. W zawodach tych będą brać udział również „Sokół” Tarnowskie Góry c/a K. S. „Orzeł” Miasteczko Śl.

Orzegów. (I) W dniu 12 marca br. odbyły się zawody międzygniazdowe w Orzegowie pomiędzy gniazdem Król. Huta, Knurów, Orzegów z następującym wynikiem:

Gniazdo Król. Huta zdobyło 355 kropek.

Gniazdo Knurów zdobyło 358 kropek.

Gniazdo Orzegów zdobyło 383 kropki.

Najlepszy wynik indywidualny zdobył dh Szlosarek Wilhelm z gniazda Orzegów, osiągając 82 kropki na 90 możliwych. Sędziowali dh dh Szołtysek, Bielszowice, Krautwurst, Świętochłowice i Hucz W. Nowy Bytom.

Ruda Śl. Dnia 10 lutego br. zginął tragiczną śmiercią żołnierza pilota dh Adamski Jan, odchodząc w kwiecie wieku, gdyż liczył zaledwie 21 rok życia.

Sp. dh Adamski wstąpił do tow. „Sokół” w Rudzie w roku 1929 jako członek ćwiczący.

Ćwiczył wzorowo i wykazywał zapał pracy dla idei sokolej dzięki czemu już w pół roku po wstąpieniu zostaje kierownikiem młodzieży na lata 1930 i 1931, kładąc w tym czasie mimo młodego wieku duże zasługi na polu powierzonej mu pracy. Pracując przy kolei kończy sp. dh Adamski kurs pilotażu cywilnego w Katowicach w roku 1931.

W tym samym roku wstępuje jako ochotnik do wojska i zostaje przydzielony do 2 p. lotn. w Krakowie. Jako pilot ginie tragicznie w czasie ćwiczeń w okolicy Suchedniowa. Z tow. „Sokół” odprowadziło sp. dh 3 sztandary, 28 druhin, 36 druhów w mundurach i 73 druhów cywilnych. Z gniazd sąsiednich przybyły delegacje z Orzegowa, Lipin, Nowego Bytomia i Bielszowic, za co składamy podziękowanie.

W pogrzebie wzięła udział delegacja oficerów i żołnierzy z 2 p. lotniczego, pluton honorowy z orkiestrą z 75 pułku piechoty w Król. Hucie, miejscowe szkoły i organizacje. Z tow. „Sokół” odprowadziło sp. dh 3 sztandary, 28 druhin, 36 druhów w mundurach i 73 druhów cywilnych. Z gniazd sąsiednich przybyły delegacje z Orzegowa, Lipin, Nowego Bytomia i Bielszowic, za co składamy podziękowanie.

Mimo niepogody wzięło społeczeństwo w Rudzie niezwykle tłumny udział, żegnając manifestacyjnie patriotę-żołnierza.

Sp. dh Adamski opuszczając nasze szeregi zostawił na zawsze wdzięczne i miłe wspomnienia z lat swej owocnej współpracy.

Wielkie Hajduki. (III) Dnia 19 lutego odbyło się Walne Zebranie gniazda w lokalu hotelu Śląskiego w Wielkich Hajdukach. Jako goście zaszczycili nas swą obecnością przedstawiciele okręgu dh Piontek i opiekun gniazda naszego dh radca Grześ. Zebranie zagał dh prezes Janek, podając do wiadomości porządek dzienny, witając równocześnie przedstawicieli okręgu. Po odczytaniu protokołu z ostatniego walnego zebrania dh Piontek wygłosił referat „O historii Sokola przed wojną”, obrazując trudne możliwości rozwijania się Sokola przed wojną. W referacie swym dh Piontek podniósł także zasługi położone dla idei sokolej przez pewnych druhów, z których już kilkunastu pożegnało się z tym światem, przyczem apelował, ażeby trudy i prace tych druhów dla idei sokolej nie poszły na marne i ażebyśmy młodsze pokolenia pozostawioną nam w spuściźnie ideę dalej rozszerzali i młodzież naszą wychowali w tym samym duchu jak nas wychowali starsi druhowie. Następnie oddał dh prezes Janek przewodnictwo w ręce dh Grzesia, który zarządził kolejne sprawozdania sekretarza, skarbnika, naczelnika, gospodarza a na koniec dh prezesa Janka. Wszystkie sprawozdania wypracowane były starannie, tak, że dh prezes Janek w swym ogólnym sprawozdaniu wyraził swe podziękowanie reszcie członków zarządu za ofiarną pracę, przyczem podniósł na pierwsze miejsce zasługi dh naczelnika Ignacego, który jest sprężyną gniazda i złożył taksamo podziękowanie drużynie za wytrwałą pracę, apelując do intensywniejszej pracy. Dh Grześ taksamo wniósł apel do drużyny, zaznaczając, że Sokół w Wielkich Hajdukach ma pewną tradycję w dziejach Sokola Okręgu III już z dawniejszych lat, dlatego młodsza generacja ma sobie to wziać za wzór i być dumna z tego. Po sprawozdaniach nastąpił wybór nowego zarządu, do którego weszli: dh Janek jako prezes, dh Gałeczka jako I wiceprezes, dh Jesionek II wiceprezes, dh Rokstein sekretarz, dh Cipa zastępca, dh Grabowski, skarbnik. Jako członkowie zarządu dh Dorsz, Janica, Trójca, Cipowa, Świderski. Komisja rewizyjna dh Milde, Tukaj, Nowara, delegaci dh Janek i Ignacy. Skład techniczny: naczelnik dh Ignacy, naczelniczka Markieffa i gospodarz Markiewicz. Sąd honorowy Paczeński, Ceglarek, Kulawik, Janica i Ignacy. W wolnych głosach podnoszono ważność zaznajomienia członków z obroną przeciwgazową, przyczem powzięto uchwałę urządzenia dla członków kursu przeciwgazowego. Po załatwieniu drobniejszych spraw towarzyskich zakończył dh prezes Janek zebranie hasłem „Czołem!”. Zaznaczyć wypada, że praca w gnieździe naszym pomimo ciężkiego położenia gospodarczego szła w normalnym trybie; wysłano na Zlot Wszechrzeczowski w Pradze Czeskiej 5-ciu druhów na koszt gniazda, do czego przysłużył się w wielkiej mierze dh prezes Janek.

Dział oświatowy

Kalendarzyk historyczny na kwiecień.

1. IV. 1548. Śmierć Zygmunta I Starego.
1. IV. 1656. Śluby Jana Kazimierza w katedrze lwowskiej.
1. IV. 1831. Bitwa pod Wielkim Dębem.
2. IV. 1627. Koniecpolski zmusza Puck i Szwedów do kapitulacji.
3. IV. 1849. Zgon Juliusza Słowackiego.
4. IV. 1794. Bitwa pod Racławicami, pierwsza zwycięska w insurrekcji kościuszkowskiej.
5. IV. 1656. Czarnecki znosi Szwedów pod Warką.
8. IV. 1861. Krwawa manifestacja z powodu rozwiązania Tow. Roln. w Warszawie.
9. IV. 1241. Nieszczęśliwa dla Polski bitwa z Tatarami pod Lignicą.

10. IV. 1525. Hołd pruski.
12. IV. 1627. Koniecpolski zmusza Niemców sprzymierzonych ze Szwedami do kapitulacji pod Hammerstein.
14. IV. 1832. Ograniczenie praw języka polskiego w życiu publicznym W. Ks. Poznańskiego.
16. IV. 1809. Odezwa Rady Stanu wzywająca do obrony Księstwa Warszawskiego przed Austriakami.
16. IV. 1340. Pierwsza wyprawa Kazimierza Wielkiego na Ruś Czerwoną.
17. IV. 1577. Zwycięstwo polskie pod Lubieszowem nad zbuntowanym Gdańskiem.
17. IV. 1794. Wybuch powstania w Warszawie.
17. IV. 1863. Pierwsza interwencja dyplomatyczna Francji, Anglii i Austrii.

18. IV. 1797. Wstępny pokój Napoleona z Austrią w Loeben w Styrii, niweczący nadzieje Polaków odzyskania Ojczyzny.
19. IV. 1773. Zebranie się sejmu porozbiorowego w Warszawie.
19. IV. 1773. Protest Rejtana przeciw rozbirowi Polski na sejmie warszawskim.
19. IV. 1809. Bitwa pod Raszynem Ks. Józefa z Austriakami.
21. IV. 1809. Książę Józef oddaje Warszawę Austriakom, a sam z wojskiem wycofuje się na prawy brzeg Wisły.
23. IV. 997. Męczeńska śmierć św. Wojciecha.
23. IV. 1576. Przybycie do Krakowa Batorego, wybranego przez szlachtę królem polskim.
24. IV. 1863. W bitwie pod Józefowem ginie poeta Romanowski.
26. IV. 1848. Krwawe walki w Krakowie z wojskami austriackimi.
26. IV. 1886. Pruska ustawa kolonizacyjna antypolska.
28. IV. 1772. Pułkownik Choisi poddaje Wawel Suworowowi.
29. IV. 1848. Bitwa pod Książem.
30. IV. 1632. Zgon Zygmunta III Wazy.

Kalendarzyk sokoli.

1. IV. 1881. Ukazanie się pierwszego numeru „Przewodnika“.
7. IV. 1888. Pożar gmachu Sokola we Lwowie.
9. IV. 1862. Budowa gmachu Sokola w Pradze.
15. IV. 1886. Wprowadzenie stroju sokolego.

Skrót wypadków historycznych w kwietniu.

Kwiecień obfituje w szereg wypadków historycznych w dziejach Polski. Najważniejsze z nich chcemy uwypuklić, by dać sposobności zaznajomienia się z nimi naszemu sokolstwu.

Hold pruski (r. 1525). Wielki mistrz Krzyżaków Albrecht Hohenzollern przyjął protestantyzm i ogłosił się udzielnym księciem ziem pruskich. Ponieważ ziemie te należały do Pol-

ski, książę Albrecht składa królowi polskiemu Zygmuntovi I hold na rynku krakowskim, jako lennik.

Zwycięstwo pod Racławicami (4. IV. 1794). Po sławnej przysiędze na rynku krakowskim (24. III. 1794) rusza Naczelnik Kościuszko przeciw Moskalom. Pierwsze walne spotkanie nastąpiło wczesnym rankiem dnia 4 kwietnia na polach racławickich. Kościuszko z garstką słabo uzbrojonego wojska i kosynierami krakowskimi stawiał dzielnie czoła kilkakrotnie liczniejszej i dobrze uzbrojonej armii rosyjskiej. Po całodziennych zmaganiach zwycięstwo przechyliło się na stronę Polaków. Rozbici Moskale w popłochu ustąpili z pola walki. W bitwie tej dzielnie spisali się kosynierzy pod wodzą Bartosza Głowackiego, którzy w najgorętszej chwili z kosami rzucili się na rosyjskie armaty.

Dnia 17 kwietnia 1794 ruszyła się Warszawa. Mieszcząństwo pod wodzą Kilińskiego rzuca się na koszary i oczyszcza Warszawę z Moskali, łącząc się z Kościuszką.

Rok 1831. W kwietniu (1. IV.) rozegrała się sławna bitwa pod Wielkim Dębem w czasie powstania w r. 1830, która powstańców olśniła blaskiem odwagi i męstwa.

Protest Rejtana. Oslawiony sejm w r. 1773 pod groźbą bagnotów moskiewskich, który uchwalił pierwszy rozbiór Polski. Znalazł się jednak szereg patriotów posłów, który energicznie zaprotestował przeciw tej uchwale. Jeden z takich historycznych fragmentów to czyn Mikołaja Rejtana (19. IV. 1773). Po uchwale, kiedy zamknięto posiedzenie sejmu, Rejtan, nie mogąc przeboleć upokorzenia, rzuca się pod drzwi wyjściowe, rozdziera swe szaty, odsłaniając nagą pierś woła w rozpacz: „Wcześniej po moim trupie wyjdziecie z tąd, niżeli dopuszczcie do tak smrotnej hańby.“

W historii Sokola również są daty godne do zapamiętania a najważniejszą z nich to dzień 1 kwietnia 1881 roku. W tym dniu wyszedł z druku pierwszy numer naszego organu związkowego „Przewodnik gimnastyczny Sokół“. W dniu 1 bm. organ naszego Związku rozpocznie zatem 53 rok istnienia.
et. Z.

Różne

Kierownictwo imprez Związku Oficerów Rez. Rz. P. Okr. warszawskiego nadesłało nam niżej podany komunikat:

Wszyscy Obywatele pragnąc godnie uczcić pamięć bohaterów lotników Międzynarodowego Konkursu, którzy nie tylko, że wstawili imię lotnictwa Polskiego na całym świecie, lecz odnieśli również wielki sukces polityczny, powinni zainteresować się i nabywać grę towarzyską „Zwycięski Lot“, zaaprobowaną przez Komitet Fundacji ku czci ś. p. por. Żwirki i ś. p. inż. Wigury, stanowiącą najmielszą rozrywkę dla każdego domu polskiego.

Gra „Zwycięzki Lot Żwirki“ została wydana w pięknych kolorach z portretami bohaterów konkursu, oraz ozdobiona widokami Francji, Czechosłowacji, Niemiec, Italii i Polski.

Do wspomnianej gry artystycznie wykonanej i opracowanej przez A. Wiśniakowskiego, znanego impresję, załączone są również samoloty metalowe t. zw. awionetki.

Szreda gry odbywa się w firmie: „B-cia Jablikowscy w Warszawie, ul. Bracka 25.“ Zamówienia na większą ilość wydawnictwa „Zwycięzki Lot“ z otrzymaniem rabatu, uprasza się nadsyłać do Kierownictwa Imprez Związku Oficerów Rezerwy w Warszawie, ul. Wielka 11, m. 44.

W Sekretarjacie Dzielnicz Ślaskiej są do nabycia:

1. Pojedyncze egzempl. Organu od r. 1927 i z bieżącego roku	0,20 zł	11. Sokoliki (szpilki i agrafki)	0,50 zł
Komplet (cały rocznik)	2,40 zł	12. Regulamin Wydziału Sokolic	0,80 zł
2. Księgi administracyjne:		13. Wzory piramid (komplet)	3,— zł
Księga składek 300 str.	7,— zł	14. Hamburger: Gry ruchowe	0,30 zł
Księga składek 200 str.	5,— zł	15. Hamburger: Koń wszere	2,— zł
Księga składek 100 str.	4,— zł	16. Hamburger: Ćwiczenia z oporem	0,80 zł
Spis członków	4,50 zł	17. Hamburger: Wskazówki dla nauczycieli gimnastyki	2,50 zł
Sprawozdanie kasowe	1,— zł	18. Dr. Kłós: Lekkoatletyka	3,— zł
3. Afisze na zebrania (małe)	0,03 zł	19. Dr. Wolańczyk: Katechizm Sokoli	1,— zł
4. Opaski dla prezesów i naczelników (za-		20. E. Kubalski: Krótki zarys historii i organizacji sokolej	1,25 zł
stępów):		21. Tablice do obliczenia wyczynów	0,60 zł
a) gniazd	2,50 zł	22. A. Dworski: Poręcze	2,— zł
b) okręgów	3,— zł	23. Nils Bugh: Gimnastyka podstawowa	6,— zł
5. Pocztywki sokole	0,20 zł	24. Wydląka: Nauka pływania	3,— zł
6. Deklaracje na przyjęcie członków	0,06 zł	25. Humen: Piłka ręczna	0,50 zł
7. Tablice oznak służbowych	0,25 zł	26. Regulamin do zawodów szermierczych	1,40 zł
8. Książeczki zastępowe	1,— zł	27. Słownictwo Sokole	0,30 zł
9. Dodatek techniczny: Nr. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 (jednorocznik)	0,50 zł	28. Dziędzielwicz: Zadania Sokolstwa	1,— zł
10. Statut Gniazda	0,20 zł	29. Śpiwniki	1,— zł
		30. Stanica	5,— zł